Medfinansieras av Europeiska unionen

MEDFINANSIERAS AV REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Bakgrund

En av projektets aktiviteter inkluderade en resvaneundersökning där enkätformulär förmedlades på fyra besöksmål i länet. Enkäterna utformades i samråd med Göteborgs universitet och inkluderade frågor om besökarnas resa till besöksmålet, så som val av transportmedel och anledningar bakom valet av transportmedlet. Två laminerade affischer, en på svenska och en på engelska, med QR-kod till enkäten skickades ut och sattes upp på besöksmålen.

Syftet med resvaneundersökningen var att ta reda på hur besökare väljer att resa till de olika platserna samt vad som ligger bakom deras val av transportmedel och om något skulle kunna få dem att ändra resesätt.

Platserna valdes ut för att få en geografisk spridning över länet och kommunerna uppmanades inkomma med förslag på lämpliga mätpunkter. Samtliga platser som valdes ut skulle uppfylla kriteriet att kunna ta sig dit med andra sätt än bil, vilket begränsade urvalet i flera av kommunerna. Jamtli anmälde också intresse att finnas med som testplats, men eftersom en annan projektsatsning, inom Östersund kommun, genomförde en resvaneundersökning med fokus på deras Julmarknad, så avböjde sedan Jamtli att medverka i vår undersökning.

Projektet har valt att sammanställa redovisning och försök till analys av inkomna svar från Storulvån samt Storsjöbadet. Antalet svar från Östersund skidstadion och Lofsdalen anses som allt för få.

Här nedan presenteras en tabell med platserna samt totalt antal svar och perioden som enkätundersökningen pågick på respektive plats.

Plats (kommun)	**Antal svar**	**Datum**
Storulvån (Åre)	68	2025-02-01 till 2026-01-31
Storsjöbadet (Östersund)	31	2024-11-04 till 2025-11-03
Skidstadion (Östersund)	8	2024-11-04 till 2025-11-03
Lofsdalen (Härjedalen)	4	2024-11-04 till 2025-11-03

Perioden som undersökningen pågick på respektive plats var satt till ett års tid för att täcka in både sommar och vintersäsong. För Storulvån påbörjades undersökningen i februari och löpte sedan ett år till och med januari, för att matcha öppettiderna på fjällstationen.

Motivering för urvalet av de olika platserna:

Östersund - Storsjöbadet
Finns många olika sätt att ta sig till besöksmålet – bussar, gång, cykel.
Många olika åldrar och en bredd vad gäller målgrupper.
Både sommar och vinter.

Östersund - Skidstadion
Finns många olika sätt att ta sig till besöksmålet – bussar, gång, cykel.
Många olika åldrar och en bredd vad gäller målgrupper.
Både sommar och vinter.

Härjedalen - Lofsdalen
Finns olika sätt att ta sig till besöksmålet – tåg/bussar/taxi/freelway,
Många olika åldrar och en bredd vad gäller målgrupper.
Både sommar och vinter.

Åre - Storulvån
Ett besöksmål som har stort behov och vilja av att lösa besökarnas sätt att transportera sig – fullt på vägarna, vilket påverkar både säkerhet, klimat och rennäring.
Många olika åldrar och en bredd vad gäller målgrupper.
Både sommar och vinter – skidor, vandring, cykel, fiske.
STF är också samverkanspart i projektet och har förutom nedan sammanställning fått tagit del av rådata för att möjliggöra att de själva kan arbeta vidare med frågeställningarna.

Kommentar/reflektion:
Engagemanget från anläggningarna har varierat, vilket också starkt speglas i variationen av antal svar mellan de utvalda platserna. Besöksmålen i Östersund borde kunnat få fler svar med tanke på ett högre antal besökare, men det krävs att enkäten sitter synligt och antal svar gynnas av att personal på plats uppmuntrar och påminner besökare om att svara på enkäten. Storulvån har visat ett tydligt engagemang och intresse, vilket också märktes i antal svar.

Resultat

Storulvån

Resultatet från Storulvån sammanställdes och presenterades för Lotta Welander, platschef på STF Storulvån och områdesansvarig Jämtland. Nedan finns en sammanställning över resultatet. OBS olika tabeller kan ha olika skalor.

Bakgrundsstatistik

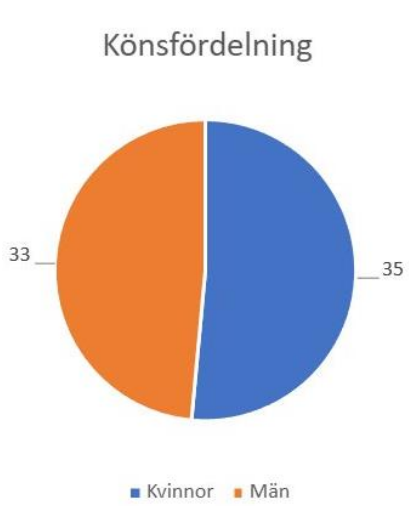

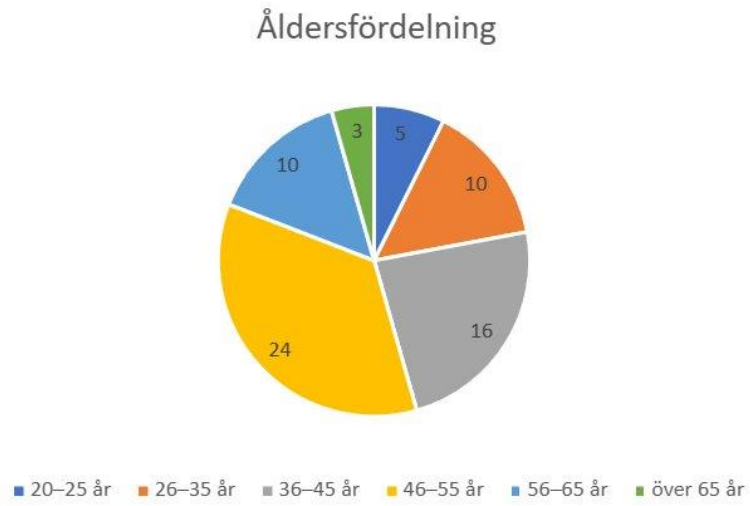

Bakgrundsfakta om respondenterna.

68 svar (51 på svenska och 17 på engelska, men dessa har analyserats gemensamt). Det var jämn könsfördelning bland de som svarat. De flesta som svarat är mellan 36-55 år gamla. Yngsta respondenten var 20 år och äldsta var 71 år.

Hur har respondenterna rest?

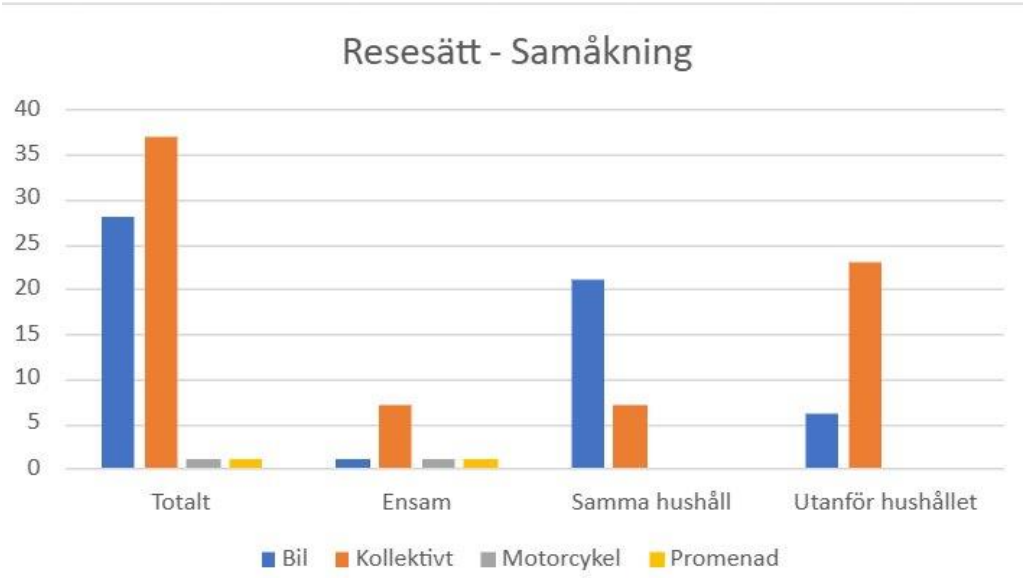

Hur många som rest med de olika färdmedlen samt om de rest ensamma, tillsammans med andra från samma hushåll eller tillsammans med andra utanför sitt hushåll.

Förtydligande:
I grupperingen kollektivtrafik ingår både de som enbart valt alternativet "kollektivtrafik" och de som valt alternativet "kombination". Där kan även bil/taxi för delar av sträckan ingå.
Två respondenter som rest kollektivt har svarat att de både rest tillsammans med andra från OCH utanför sitt hushåll. Dessa har räknats till kategorin utanför sitt hushåll.

En respondent har svarat både ensam och med andra utanför hushållet, dennes svar har plockats bort.

Var kommer de olika resenärerna ifrån?

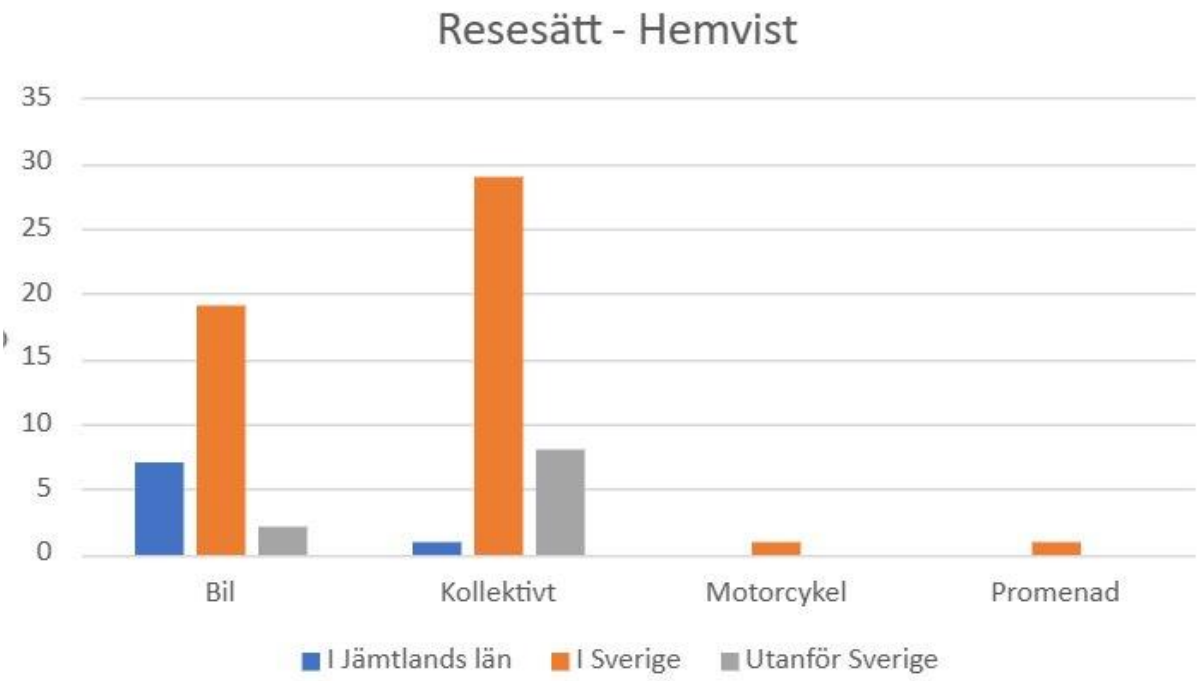

Var de olika resenärerna kommer ifrån (Jämtlands län, Övriga delar av Sverige eller utanför Sverige).

Förtydligande:
Det finns svarsalternativ för "lokalt" (1) och "inom kommunen" (2) - dessa har grupperats tillsammans med "I Jämtlands län".
1 motorcykel (från Lund) och 1 promenad (från Lidingö) - Bostadsort behöver inte vara detsamma som avreseort.

Slutsatser:
Majoriteten av alla besökare kommer från andra delar av Sverige. Majoriteten av de som kommer från Jämtlands län kör bil. Av de som kommer från andra länder så har fler åkt kollektivt än med bil.

Varför har resenärerna valt respektive resesätt?

Vilka anledningar som anges vid val av bil respektive kollektivtrafik.

Förtydligande:
Vi har med ett diagram för de som åkt bil och ett för de som åkt kollektivt. De två respondenter som angett motorcykel respektive promenad är inte med i diagrammen ovan, men båda dessa har svarat "Start/slut på olika platser" som anledning.
Flera svarsalternativ möjliga.

Slutsatser och reflektion:
Lätt - anges som en av de vanligaste anledningarna för både bil och kollektivtrafik.

Bil domineras av praktiska faktorer (som Plats för utrustning, 13 st, och Plats för passagerare, 11 st) och flexibilitet (en av många aktiviteter under resan, 7st – vilket bara förekommer 1 gång bland svaren från de som valt kollektivtrafik).

Kollektivtrafik domineras av Miljöskäl (30 st) och Lätt (26 st).

Pris anges dubbelt så ofta som anledning bland de som åker kollektivt jämfört med de som åker bil.

Saknas alternativ (10 st) är mycket vanligare anledning för bilisterna än för de som åkt kollektivtrafik (1 st).

Under "Annat"

- har bilisten svarat att det inte fanns något tillgängligt nattåg (bostadsort Sundbyberg)
- har kollektivtrafikanterna svarat exempelvis "avslappnande", "smidigt" och flera har angett "möjlighet att sova på vägen" som anledning.

Anledningar att välja annat resesätt?

Anledningar som skulle kunna få resenärerna att välja annat resesätt.

Förtydligande:
Vi har med ett diagram för de som åkt bil och ett för de som åkt kollektivt. De två respondenter som angett motorcykel respektive promenad har inte svarat på denna fråga och är inte med i diagrammen.
Fritextsvar, många olika anledningar har angetts och vissa därför grupperats ihop. I kategorin "Bättre kollektivtrafik" ingår bl.a. fler avgångar, att kunna ta sig ända fram, fler sovvagnar/nattåg.

Slutsatser och reflektion:

- Bättre kollektivtrafik anges som den vanligaste anledningen som skulle få folk att välja annat färdsätt.
- Reflektion: Vi trodde nog att fler bilister skulle vara ovilliga att byta resesätt, men mätresultaten visar att det snarare är de som rest med kollektivtrafik som inte vill byta (10 mot 5).
  Kommentar: "I would go somewhere else if there was no train/bus to this location" (Kvinna 37 år från Lund)"
- Kollektivtrafikens kvalitet, hela reskedjan (gällande exempelvis frekvens, anslutningar och nattåg) anges både som skäl till varför man väljer bilen och som anledning som skulle kunna få folk att byta från kollektivtrafik.
  Reflektion: Viktigt att säkerställa och förbättra kollektivtrafikens kvalitet för att både behålla och öka antalet som reser kollektivt.

Storsjöbadet

Storsjöbadets svar har inte presenterats för verksamheten eftersom de inte efterfrågat detta och eftersom svarsfrekvensen varit så pass låg att signifikanta resultat är svåra att fastslå. Nedan finns en sammanställning av resultaten. OBS olika tabeller kan ha olika skalor.

Bakgrundsstatistik

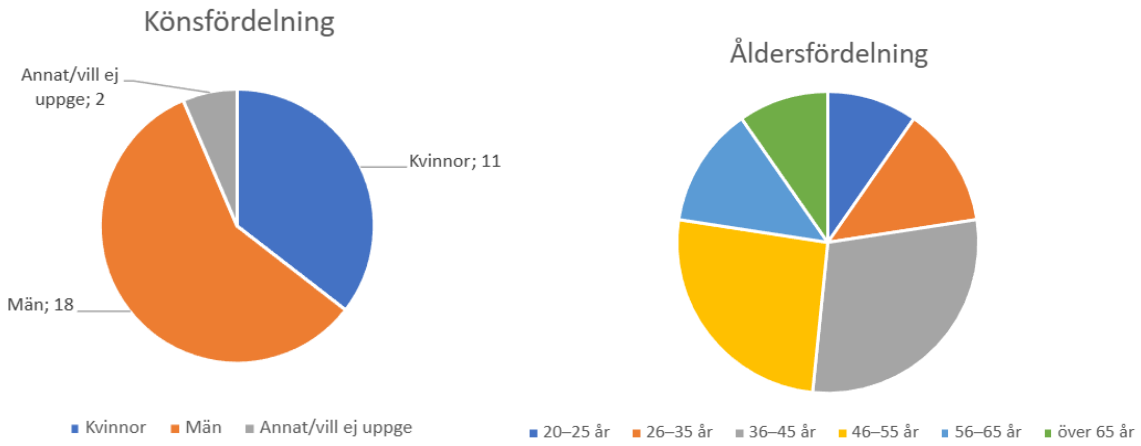

Bakgrundsfakta om respondenterna.

Vi hade alltså 31 svar (24 på svenska och 7 på engelska, men dessa har analyserats gemensamt). Fler män än kvinnor som svarat på enkäten. De flesta som svarat är mellan 36-55 år gamla. Yngsta respondenten var 20 år och äldsta var 78 år.

Hur har respondenterna rest?

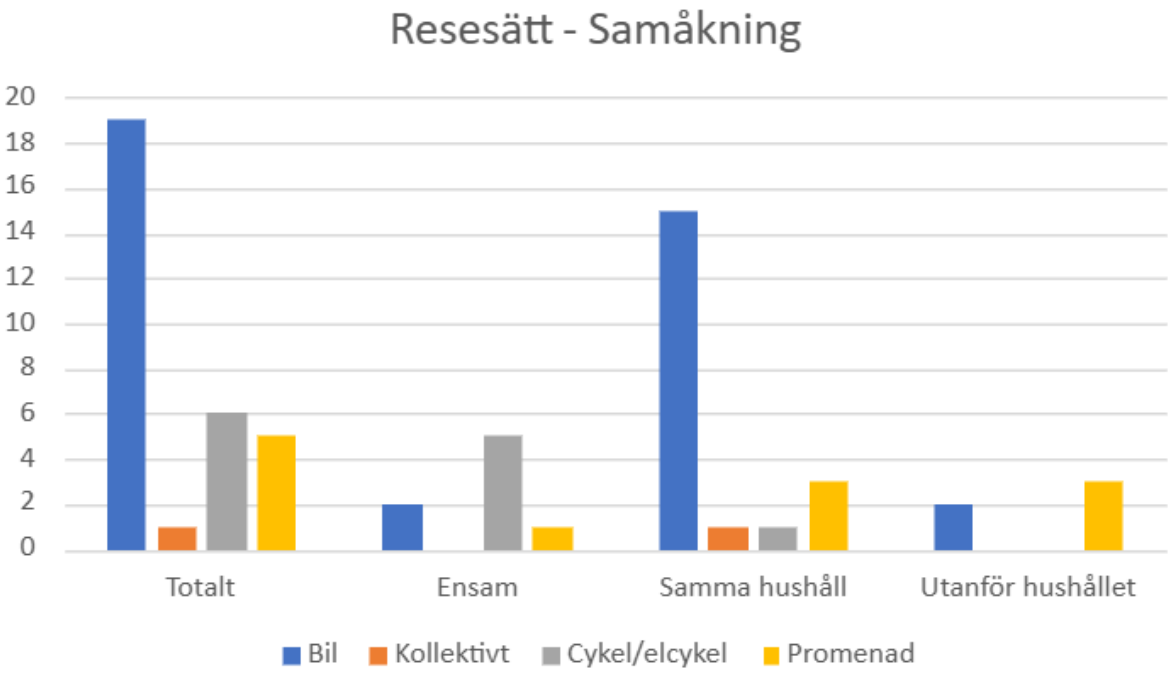

Hur många som rest med de olika färdmedlen samt om de rest ensamma, tillsammans med andra från samma hushåll eller tillsammans med andra utanför sitt hushåll.

Förtydligande:
I grupperingen kollektivtrafik ingår både de som enbart valt alternativet "kollektivtrafik" och de som valt alternativet "kombination". Där kan även bil/taxi delar av sträckan ingå. Ingen svarade dock detta alternativ i enkäten på Storsjöbadet.
Två respondenter (en bilist och en promenad) har svarat att de både rest tillsammans med andra från OCH utanför sitt hushåll. Dessa har räknats till kategorin utanför sitt hushåll.

Var kommer de olika resenärerna ifrån?

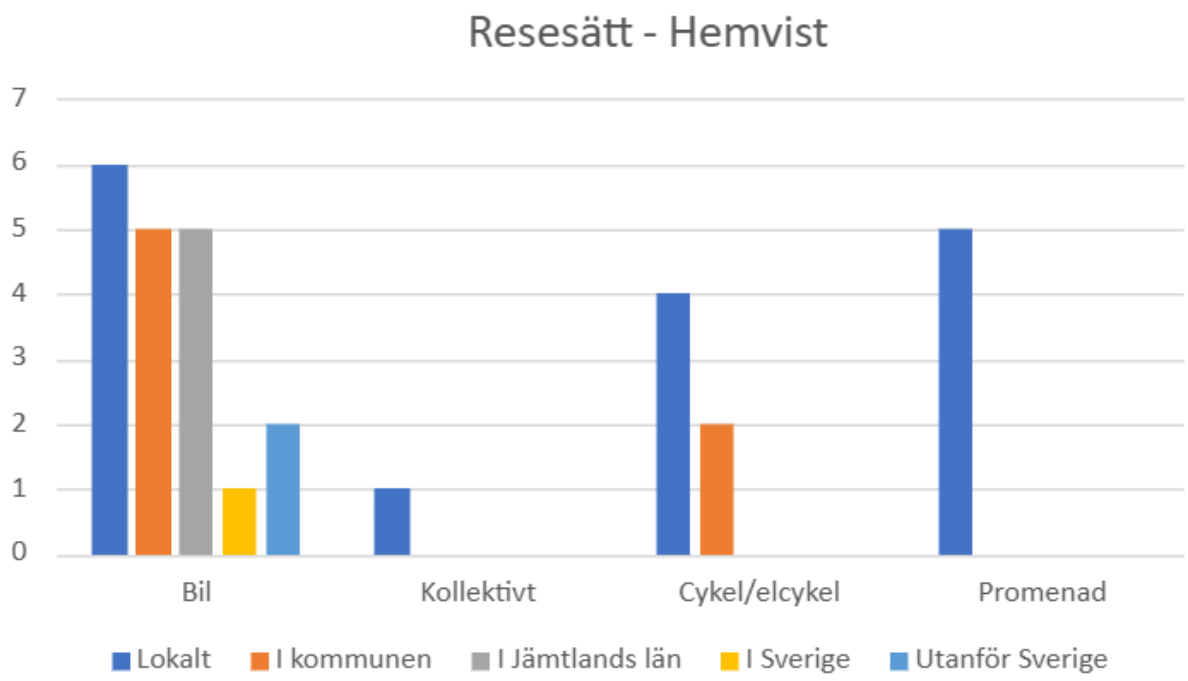

Var de olika resenärerna kommer ifrån.

Slutsatser och reflektion:
Majoriteten av alla besökare kommer lokalt ifrån (16 st). Av de som rest med bil så kommer flest lokalt ifrån, men flera kommer även från inom kommunen och inom länet. En av de som kom utomlands ifrån var bosatt i Norge och båda utländska respondenter reste med bil. Att de som cyklat eller promenerat kom mestadels från närområdet var föga förvånande. Att det bara är en respondent som rest kollektivt var vi dock lite förvånade över.

Varför har resenärerna valt respektive resesätt?

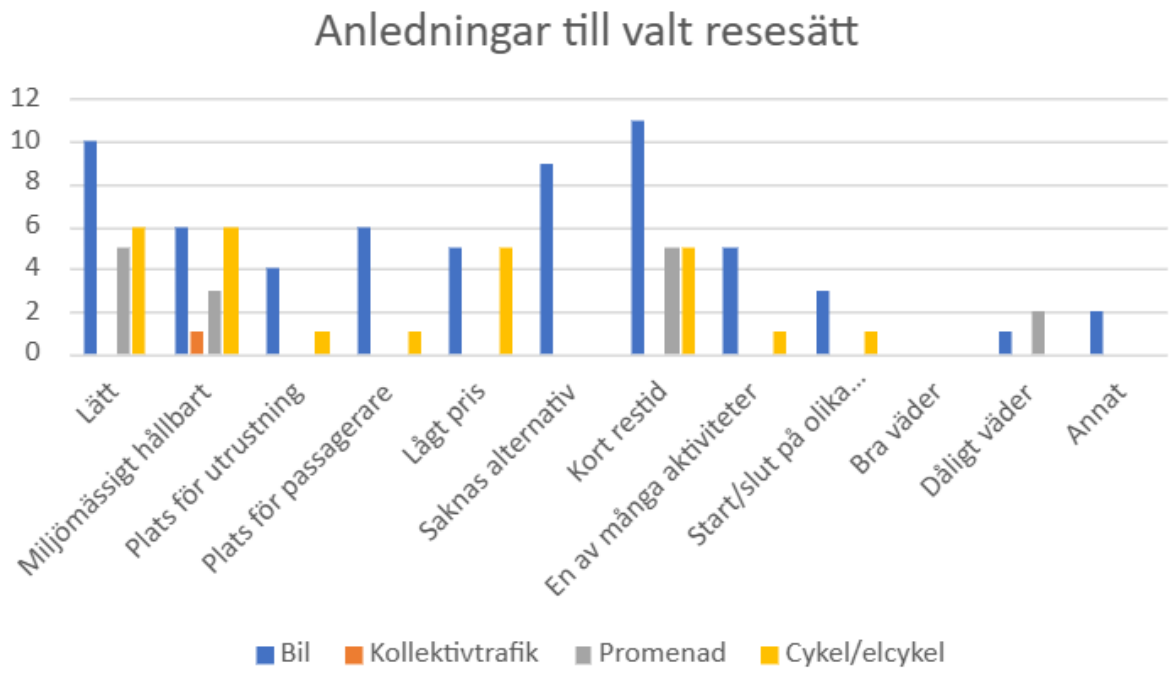

Anledningar som anges vid val av respektive resesätt.

Förtydligande:
Flera svarsalternativ var möjliga. I rådatafilen finns svarsdatum så det går att sortera vidare på säsong för att till exempel se om svaren skiljer sig mellan sommar och vinter.

Slutsatser och reflektion:
Kort restid anges som den vanligaste anledningen för bil. Alternativen Lätt och Saknas är också vanliga anledningar för bilisterna. Lätt och Miljömässigt hållbart anges som de vanligaste anledningarna för cykel, promenad och kollektivtrafik.

Anledningar att välja annat resesätt?

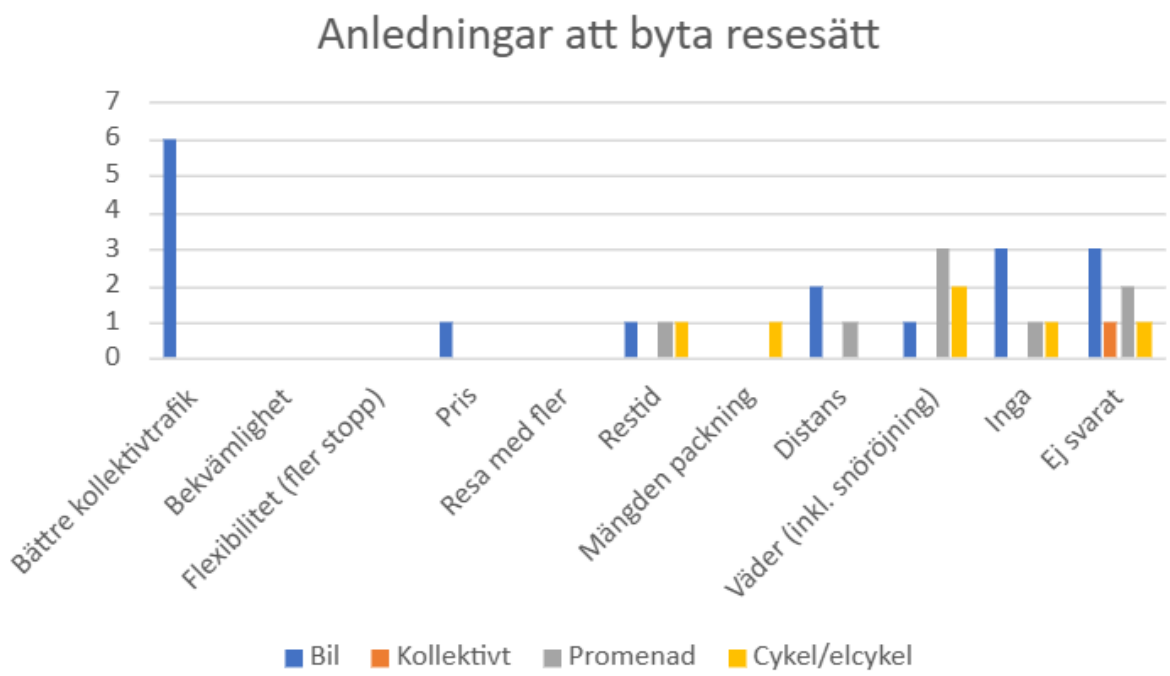

Anledningar som skulle kunna få resenärerna att välja annat resesätt.

Förtydligande:
Fritextsvar, många olika anledningar har angetts och därför grupperats ihop. I detta diagram har även anledningen Distans lagts till. Anledningarna här ovan är grupperade i samma kategorier som för Storulvån, men ingen från Storsjöbadet har angett något om Bekvämlighet, Flexibiltet eller Resa med fler, som anledningar som skulle kunna få dem att byta resesätt.

Slutsatser och reflektion:
Bättre kollektivtrafik anges som den vanligaste anledningen som skulle få folk att välja annat färdsätt. Kategorin Distans skulle på ett sätt kunna grupperas med kategorin Restid, men det kan ju också vara så att distansen i sig påverkar om personer tycker det känns rimligt att t.ex. promenera eller cykla. Inte bara tiden spelar roll här, utan även fysisk förmåga kan spela in. Inom Östersund finns större valmöjligheter mellan olika transportsätt på grund av närheten till stadskärna och bättre förutsättningar med t.ex. belysning, gång- och cykelbanor, snöröjning, antal kollektivtrafikturer. Det är därför väntat att det är större variation mellan resesätten vid Storsjöbadet än vid Storulvån.

Resultaten i denna undersökning stämmer väl överens med resultaten från Mistra Sport & Outdoors studie i västsvenska friluftsområden. Lokala upptagningsområden är rimligtvis mer kopplat till bilresande, medan mer avsides och större besöksmål som lockar nationella och internationella besökare oftare innebär att resenärer kommer utan egen bil och därmed är mer beroende av kollektivtrafik.

Bilaga

Enkätformulär med frågor - se separat PDF.

Materialet är framtaget som en del av projektet Fossilfria besöksmål och destinationer, som finansieras av EU:s regionalfond samt Region Jämtland Härjedalen.

Medfinansieras av Europeiska unionen

MEDFINANSIERAS AV REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN